

द्वादशः पाठः

त्वम् आपणं गच्छ

प्र.1 एकपदेन उत्तरत (एकपद में उत्तर लिखिए)–

(क) नीलः (ख) दश रूप्यकाणि (ग) कार्यालयात् (घ) स्वास्थ्याय (ङ) पञ्च शतानि
(च) पञ्च शतानि

प्र.2 मंजूषायाम् उचितं पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयन्तु (मंजूषा में से उचित पद चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए)–

(क) विलम्बेन (ख) नामावलीम् (ग) यानानां (घ) आपणिकः (ङ) लेखनीं (च) स्यूते
(छ) नीलवर्णा

प्र.3 पद परिचय दीयताम् (पद परिचय लिखिए)–

	धातुः	लकारः	पुरुषः	वचनम्
अस्ति	अस्	लट्	प्रथमः	एकवचनम्
यच्छति	दा-यच्छ्	लट्	प्रथमः	एकवचनम्
करोमि	कृ	लट्	उत्तमः	एकवचनम्
ददातु	दा-यच्छ्	लोट्	प्रथमः	एकवचनम्
सन्ति	अस्	लट्	प्रथमः	बहुवचनम्
पश्यसि	दृश्	लट्	मध्यमः	एकवचनम्

प्र.4 अधोलिखितानां शब्दानां बहुवचनरूपाणि लिखन्तु (निम्नलिखित शब्दों के बहुवचन रूप लिखिए)–

(क) सन्ति (ख) आगच्छन्तु (ग) पठन्तु (घ) उपविशन्तु (ङ) योजयामः (च) भवन्ति

प्र.5 लोट्लकारस्य रूपाणि लिखन्तु (लोट्लकार के रूप लिखिए)–

लिख – लिखना

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	लिखतु	लिखताम्	लिखन्तु
मध्यमः पुरुषः	लिख	लिखतम्	लिखत
उत्तमः पुरुषः	लिखानि	लिखाव	लिखाम

क्रीड – खेलना

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	क्रीडतु	क्रीडताम्	क्रीडन्तु
मध्यमः पुरुषः	क्रीड	क्रीडतम्	क्रीडत
उत्तमः पुरुषः	क्रीडानि	क्रीडाव	क्रीडाम

प्र.6 अधोलिखितानि वाक्यानि लोट्लकारे परिवर्त्य वाक्यानि पुनः लिखन्तु (निम्नलिखित वाक्यों को लोट्लकार में परिवर्तित करके वाक्य पुनः लिखिए)–

- (क) अद्य अहं स्वीकरवाणि। (ख) नीलवर्णा लेखनी अस्तु। (ग) राकेशः कुत्र अस्ति?
(घ) तस्य मूल्यम् अपि योजयतु। (ङ) मार्गे यानानां गति पश्यतु।

प्र.7 चित्रं दृष्ट्वा वाक्यानि रचयन्तु (चित्र देखकर वाक्य लिखिए)–

- (क) राकेशः गच्छति। (ख) जनकः आपणम् गच्छति। (ग) वंशः गच्छति। (घ) फलानि पतन्ति।
(ङ) लेखन्याः मूल्यः किम् अस्ति? (च) अहं चाकलेहम् खादामि। (छ) अद्य अहं दिल्लीनगरं गच्छामि।

प्र.8 चिह्नानि (?, !, ।) भावानुसारं वाक्ये योजयन्तु (भावानुसार चिह्न वाक्यों में लगाएँ)–

- (क) पुत्र! किं करोषि? (ख) कः श्लोकं वदति? (ग) भवान् अत्र तिष्ठतु।
(घ) आचार्यः कदा आगच्छति? (ङ) अहो! रमणीयः पर्वतः।

प्र.9 शब्दार्थान् लिखत (शब्दों के अर्थ लिखिए)–

- (क) जाओ (ख) मूंग (ग) दीजिए (घ) कलम (पेन) (ङ) करवाना है (च) सरसों

प्र.10 संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत (संस्कृतभाषा में अनुवाद कीजिए)–

- (क) तस्य मूल्यम् अपि योजयतु। (ख) वस्तूनां नामावली अपि अत्र अस्ति।
(ग) स्यूतं ददातु। (घ) मार्गे यानानां गतिं पश्यति। (ङ) कति रूप्यकाणि यच्छानि ?

प्र.11 अधोलिखितं नाट्यांशं पठत प्रश्नान् च उत्तरत (निम्नलिखित नाट्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर दीजिए)–

(i) एकपदेन उत्तरत (एक पद में उत्तर लिखिए)–

- (क) (4) नीलः (ख) (2) विंशतिः रूप्यकाणि (ग) (2) दश रूप्यकाणि (घ) (3) स्यूते

(ii) पूर्णवाक्येन उत्तरत (एक वाक्य में उत्तर लिखिए)–

- (क) दश रूप्यकाणि अवशिष्टानि।

(iii) भाषिक कार्यम् (भाषिक कार्य)–

प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत (दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर चुनकर लिखिए)

- (क) (2) उत्तमः (ख) (3) बहुवचनं (ग) (4) द्वितीया (घ) (1) च